

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Junius' 11-dikén 1819.

Frantzia Ország.

A' Straszburgi *Alsó Rénusi Kurir* nevű Ujság, melly az 1809-dik esztendőben November' 5-dikén a' maga nemzeti nyelvét megtagadni 's az ólta magát annyiban a' Frantzia nyelv' tutor-sága alá adni kéntelenítettén, hogy minden dolgot lét, úgy mint Frantzia és Német nyelven kénszerítettett közleni: most, az újságok' szabadságának visszaállásával egyszeriben hasznát kezdette venni ezen nemzeti szabadság' visszaállításának. Máj. 30-dikától fogva csak német nyelven nyomtattatja leveleit.

Az Ujságírási szabadságot illető törvénynek a' Rövetek' kamarájában való meg erősítettése után, most már a' Pairkamara vetekedik felette; 's minthogy ezen szabadságnak fundamentumává a' vitatás alatt lévő törvény által egyedül csak bizonyos zálogpénznek letétele határozott, ebből ily elméskedésre való alkalmatlóságot vett magának a' Párisi egygyik Ujságlevél: —“

„Minthogy, úgy mond, nem lehet kétségbe hozni, hogy a' Pairkamara a' nyomtatásról szóló harmadik, vagy az Ujságokat illető törvényt is meg fogja erősíteni, chezképpest már most minden eddig volt Ujságtulajdonosok lábra keltek, hogy a' zálog-pénzt (Caution) megszerezze. Már most Frantzia Országban a' pénz-zsákba kell keresnünk a'

Litteraturát; a' Bankosok lesznek a' Mezcénások. Eddig örökké azt hallottuk, hogy Apolló és Pluto, egymásnak nem barátjaik; be megváltoztak az idők! most ezek is kezét tsaptak egymással, csak a' kár, hogy az ő összebarátkozásoknak a' leve a' következése, hogy Apollónak meg kelle magát alázni Pluto előtt, hogy ez pénzt adjon neki. Egyéb eránt jól folynak a' dolgok. A' finantziával bíró emberek ész-lángra, az ész-lángal bírók pedig pénzre fognak, amazok a' magok pénzért, ezek pedig a' magok tudományokért szert teszi. Valósággal oly időkben élünk, melyben nem lehet ellenek állani a' jó princípiumoknak 's okoknak. Az igazság, a' melly Delphusban egy kűtfőből folyt, ennekutánna egy mély ezüstforrásból fogja reánk a' maga Orákulumi feleleteit kiáraztani, 's a' Szabadság' fundamentom-köve egy Vas-láda lesz, mellyen három nagy lakatok lesznek. Ha így, ismét arany időt érünk!“

Egy más Párisi író elköppen szoll: „A' nyomtatási szabadságot illető új törvények, tsaknem közönséges helybehagyást nyertek, minthogy a' mint egy felől a' szabadságot oltalmazzák, úgy más felől a' valmerő bátorságot megzabolazzák. Hogy pénzbüntetés határozottatott a' nyomtatási rendszabásoknak általhágóji ellen, ez azért nem fog jó következés nélkül maradni, hogy a' mi időnkben sokkal jobban szeretik az emberek a' pénzt, mint-sem gondolataiknak igen valmerő bátor kiírásáért, magokat igen nagy bir-

ságfizetésekre elszánnák. — Frantzia Országban sokan taláztatnak, kik nagyon kívánták volna, hogy a' büntető törvények közt a' *Keresztyén Religiónak* megtámadtatása, név szerént felhozattott volna: de az is igaz más felől, hogy azon magyarázatok szerént, mellyeket ezen tárggyról a' Ministerek, 's különösen a' Belső Minister tett, a' már megerősített törvény, midőn a' Közönséges Morál' megtámadójit megbünteti, ugyan akkor azon megbántatásokat is meg fogja büntetni, mellyek a' Constitúciónak védelme alá vételett istentiszteleteket (Cultusokat) 's ezeknek szolgáljikat, érdeklik. Azt a' nyilatkoztatást, mellyet ezen tekintetben négy Frantzia Fő Papok kiadtak (lásd a' M. Kurir XLIII-dik számú darabját) a' Frantzia közönség külömbkülömb féle módon fogadta. A' mi azonközben ennek betséből, legalább forma szerént, leg többet elvett, a' volt, hogy azt két nagy tekinteti Papok, hasonlóképpen Pairek, tudniillik Cardinalis Beausset, 's Bourlieu, az Evreui Püspök, neveiknek aláírása által megerősíteni nem akarták: ámbár másfelől az az ok, mellyet arra nézve mentségül felhoztak, hogy miért nem akarják aláírni, nagyon tiszteséges; ők tudniillik nem akarták volna, hogy azon Nyilatkoztatásban a' szeretet' és 'elfelejtkezés' lelkénél egyéb lélelkezjen, 's azt kívánták volna, hogy annak utolsó periodusa hagyattassék ki, melyben a' Frantzia revolutzió alatt történt religiói üldöztetés úgy irattatik-le, mint a' melly a' Pogány Császárok' idejébél sokkal felyül haladta volna. Itt következik szóról szóra az a' periodus, mellyért a' nevezett két Pair Fő Papok az egészeset alá nem írták: —

„Attól láttatván félni, hogy a' Religiónak a' goromba megtámodtatástól való megoltalmaztatása által az *Intolerantiára* fogás, út, készítettödné, nevetséges

módon a' *Domitianus'* üldöző törvényeit azon törvénnyel hasonlítja össze, melly, ha felvétetődne, nem engedné meg a' Religiónak goromba megtámodtatását. És a' hitetlenség mérészel az *Intolerantiáról* beszélni! az a' hitetlenség, melly azon rövid idő alatt, míg a' Hatalmat bitangoló, minden üldözések között a' legkegyellenebbet gyakorlotta! A' *Domitianus'* és a' több Pogány Üldözők' törvényei, legalább egygyenként és megítéltetés után megszárlották a' Keresztyéneket. De a' mi időnkbeli Istentelenek csoportonként gyilkolták 's fulasztották vizbe a' Religió' hűséges Szolgait, és nekünk az ő dühösségektől való megmenekedésre semmi egyéb módunk nem vala, annál, hogy a' hazából kivándoroljunk, 's a' mivel birtunk mindenünket kardalészára (prédául) nékiel hagyjuk.“

A' *Journal de Paris* azt írta Május 27-dikén, hogy a' Király az azt megelőző napon Ministeri tanácsot tartván, néhány számkivettett Frantziáknak megengedte a' visszatérést. Ilyenek Marschal Soult, Generál-Lajtnánt Piré, Gróf Real, Dirat 's Pomereul nevű Urak.

Ugyan ezen újság egy nappal későbbre még többeket nevez-meg, a' kiknek visszaszahivattatása hasonlóképpen meghatározott. Ezeknek neveik: Foucher d' Abigny, Eschasserieux, Thabaud és Lemailland. Az elsők részint olyanok, kik XVI-dik Lajosnak megöltetésére voksoltak volt, részint a' Bonaparte visszajöveletekor tették magokat számkivettetésre méltókká; az utolsó pedig mind a' Convent' tagjai voltak 's a' Király' megöltetésére voksoltak volt. Az ilyenek most egyszerre nem örökösön hanem csak bizonyos időre bocsáttanak vissza; mi történik velük továbbat, azt az idő fogja megmutatni; úgy viselhetik

magokat, hogy többé nem fognak bolygattatni. — Durbach is ezen utolsók közé tartozik; ő is hasonlóképpen most nyerte meg a' visszatérhetést.

Chateaubriand most egy szomorú játékot készít, Moses név alatt. — Madam Manson, ki egy időltá Párisban lakik, új Memoárokat akar kiadni.

Most az Ország' költsége 's annak megszerzése felett való vetekedések folynak a' Követek' kamrájában, melly tárgyak között leghevesebben kikellitek némely Orátorok az ellen, hogy miért tart a' Király idegen katonákat (Helvétusokat) a' magaszoldján, 's miért fizeti azon Missionárius Papokat, kik az Országban vidékről vidékre járnak, 's némely helyeken (rendszerént 40 napokig) letelepedvén, a' néphez szent beszédeket intéznek. Cornet d'Incourt ellenben hathatós beszéddel fogta pártját mind kettejeknek, melyben egyebek közt efféleket mondott: —

„En költségeinknek minden féle kevesítésére, melly a' józan okossággal meg egygyezik, vétumomat adom: de ezért nem értek ám egygyet azon heves Orátoreinkal, a' kik se' a' Király' szolgálatjában lévő Helvétus Regementek, se' emez Apostoli emberek eránt, kik a' Királyok' Királya' szolgálatjában az Isten' nevében a' népeknek békességet predikálnak, semmi kedvezéssel nem viseltetnek. Uraim! a' Király' szolgálatjában lévő Regementek, a' mellyek valami 12,000 emberekből állhatnak, valami 600,000 Frankokkal kerülnek többé Statusunknak, mint éppen ugyan annyi számú Frantzia katonáknak tartása kerülne. De gondoljuk meg azt a' sok jót, melly ezen 12,000 idegeneknek tartásából hazánkra következik — nem sokkal felyül haladják-e ezek azon 600,000 Frankokat, mellyeket némelyek közzülünk ily nagyon ellenzenek? Tegyük fel, hogy ezen idegenek

nem volnának többé Frantzia Ország' szolgálatjában, mi lenne ennek első következése? Az, hogy helyekbe 12,000 Frantziákat kellene a' mi erőszakos rekrutázási módunk szerént kiállítani, 's ezen számot esztendőkről esztendőkre újabb rekrutálnak állítása által telyesen tartani. Ha egy kevés haszon láttatna is fordulni abból, hogy a' Frantziáknak tartása nem kerül annyiba, mint a' Helvétusoké: de hányan nem ejtenék magokat e' helyett polgárjaink veszedelembé, azért, hogy gyermekeiket, kik a' sorsvonás által katonákká tétettek, kivásárolhassák. Ah, Uraim! azon kérelem' írójához, melyben a' kívántatik, hogy a' Helvétus Regementeket hazájokba küldjük vissza, nem tsatolják magokat hozzájuk azon megvigasztalhatatlan özvegyek és anyák, kik naponként azért esdeklének előttünk, hogy ne foszszuk meg őket idősb gyermekeiktől, egyetlenegy gyámolítójuktól, segítőjőktől, 's a' kiknek keserves kérelmekre mi semmi egyéb vigasztalással nem felelünk, hogy fere tesszük. De másodsor: hát az a' szoros összeszövetkezés, melly Frantzia Ország' és Helvétzia között ezen katonai Capitulatziónak éreje szerént fenn tartatik, 's a' mellyet bezzeg más Hatalmasságok örömet elfogadnának, semmi tekintetet nem érdemel-e? Legtanultabb katonáink 's ezek között Gróf Dumas Mathieu, azon szerentsétlenségeinket, mellyek bennünket a' Directorium Országlása alatt értek volt, egyedül annak tulajdonitják, hogy azon időkbén a' Helvétus katonákat vissza küldöttük, 's földjüket megsértettük, határainkon által rontottunk vala. A' nevezett Gróf ily szöveggel fejezi ki irásában azon hasznót, melly mi reánk a' Helvétziával való szövetségből háromlik: — „Van-e annál megpróbáltabb hasznú hűség, mint az, a' melyre nézve ily nagy darab határunkat, özörsereggek nélkül hagyhattuk, avvagly hogy

„jobban szolljunk; s' melly hűségre nézve, tsak egyedül a' neutralitásba helyeztetvén bizodalmonkat, ezen határunkat bizonyosabb oltalmaztatás alatt lenni tarthattuk, mint ha erős várakból álló hármás linea oltalmazta volna!“ — Uraim! Hasonlítottok össze azon 600,000 Frankokat, mellyekkel a' Helvétus katonáknak tartása esztendőnként többbe kerül, azon költséggel, melybe külömben eme' hármás oltalmazó lineának építettése 's az azokba kivántató Frantzia őrseregének tartása kerülne; 's ha ezen systemát tsakugyan jobbnak fogjátok találni: ekkor vegyétek ismét kezetekbe a' mi adósságainknak könyvét, az úgynevezett Nagy könyvet, 's tsináljátok új adósságokat a' végre, hogy ezen első költségetekre megkivántatni fogó két vagy három száz milliókat megszerezhesseitek! Ellenben, ha a' ti Helvétziával való szövetségtek ily nagy hasznokat hajt Frantzia Országnak, mi okotok lehet arra, hogy ezen vitéz idegeneket szüntelenül bántások, pedig a' kik a' mi földünkön való nemzetivé-lételnek Diplomáját, már ily sokszor kiontott vérekkal festették. Az ő 1792-ben Augustus' 10-dikén bizonyított hűségéért, vagy pedig azért akarjátok-e őket megbüntetni, hogy a' Beresinánál a' Frantziák' hátrálását fedezték? A' Respublikai Országlású Helvétzia jutalmakat ad azon nagy lelkű fíjainak, kik a' Frantzia Monarchiát védelmezik, 's közönséges emlékezetoszlopokat emel nekik: 's a' Frantzia Monarkhia, a' hol a' XVI-dik Lajos' Felsőges testvére uralkodik, lehessen-e még is az, a' ki tőlünk azt kívánhassa, hogy ezen Helvétusokat kergessük-el Frantzia Országból? Nem; ez Uraim meg nem eshetik; ily tsekélységnek meggazdálkodása Frantzia Országnak véghetetlen sok költséget 's elmoshatatlan gyalázatot fogna okozni.“ —

Fontosan kikelt ugyan ezen Orátor

azok ellen is, kik a' Missionarius Papat oltásárólják, 's azt jóvallják, hogy az ezekre tétetőő költséget kimellje-meg az Országlószek, melynek egész summája a' Státus' költségei között tsak 15,000 Frankokból áll. — A' többek közt Roderet nevu Képviselő kelt-ki nagyon ellenek; rútol beszélt felőlök: 's még is betsülte a' kamara az általa elmondott beszédet annyira, hogy kinyomtatattását meghatározta, minckutána Roderet megígérte volna, hogy ezen kifejezést, *Scandal* (botrankozás), mellyel ő, egyéb oltásárló szavain kívül, ezen prédikáló atyáknak tselekedeteiket illette, ki fogja beszédjéből hagyni.

* * *

A' Párisi újabb levelek szerint az Ujságírás' állapotját illető lörvényt, annak némelly czikkelyein a' Kővetek' kamarája által tétett változásokkal, már a' Pairkamara is helybe hagyta vala. Mar most tehát tudják a' Frantzia irók, hogyan vannak; 's ahöz alkalmaztathatják magokat.

Párisban most, 15 minden napokon 's 32 nem minden napokon kijövő, és 25 hetenként vagy hónaponként megjelenő, úgy nevezett fél Periodicus (folyó), Ujságok találatnak. Felvetették, hogy, ha tsak az eddig fennállott Ujságlevelek száma marad is fenn, pedig nevékedését remélnik, még is 5,319,000 Frankra, vagy interesben (minthogy tsak interes Obligatziókat kell le tenni) 415,000 Frankra telik az a' Zállog-summa (Cautio), mellyet ezen újságlevelek Párisban, a' Censúra alól lett felszabadittatásért, vagy más szókkal, azért, letenni tartoznak, hogy a' szabadsággal nem fognak vissza élni.

Hogy a' Frantzia Ujságlevelek élni annyira a' mennyire már elkezdettek ezen nagy summán vásárolt szabadsággal,

mutatja csak az itt következő cikkely is egy kevéssé: — „Az Ultraroyalista íróknak (ügymond) keserves megjegyzésekre szolgáltatott okot a' Ministeri Tanátsnak az a' Május' 26-dikán tett határozása, a' melly szerént több Frantziáknak, a' kik számkivetésbe küldettek vala, a' hazába való visszajövetel megengedetett. Nemelylek ezen írók között azt kérdik: hogy, hát valyon ugyan az 'Igasság' Ministere a' maga nevét alá fogja-e ezen rendelésnek írni, minekutánna nem régen a' Követc kamarájában a' Számkivettettek ellen a' Sohát (*jamais*) nagy garral kimondotta, kikiáltotta? Egy más Ujságitró, ugyan ezen tárgyról beszélvén, ily megjegyzéssel rekeszti-be szavait, hogy a' mostani Frantzia Ministereknél ezen szó, s o hassem, nyoltz napot tesz'.”

A' Bavariai Közönséges Ujságlevelék ily tudósítást közlenek Párisból, Május' 25-dikéről: —“

„A' mi közönségünk' gondolkodásának minéműsége nyoltz napok alatt nagyot változott Ministercinkre nézve. Deserre Ur a' nép' kedvét, mellyen oly nagyon kapott elvesztette, és ez ismét Decazes Urhoz kezdett fordulni, a' ki ugyan ezt, azon kedvezésre nézve, mellyel eránta az Ultrák egy időtől fogva viseltettek, vagy talám némelley olyan nem szerenítés következésű eszközökért, mellyek néki tulajdonítottak, elvesztette vala. Itt az Apellatorium nagyon keményen viseltetett vala egy ideig azon írók ellen, kik a' Frantzia zsoldon lévő Helvétus katonákról nem jól irtak, 's ezen keménységet a' közönség Decazes Urnak tulajdonította. Most pedig már úgy látszik, hogy ezen Minister Ur az Apellatorium' keménységét ellenzette inkább, hogy sem jóvallotta volna. Azt is most kezdik erőssíteni, hogy Decazes Ur volt az, ki a' Számkivettetteknek annyiban pártját fogta, hogy a' Királynak telyes

szabadságában álljon, hogy azokat a' Számkivettettek, kiknek Frantzia Országban való jelenléte károsnak nem tartatik, 's a' kik magokat a' Király' kegyelmére méltókká teszik, a' hazába vissza hívhassa. Ezen környullások kedvesek lévén a' közönségnek, 's már most úgy mutatván-ki a' dolog magát, hogy ezeket Decazes Urnak lehessen köszönni, abban ő eránta kedvező érzékenységet gerjesztettek. Deserre Ur pedig, ki a' Számkivettettek' ügyét más szempontról tekintti, 's reájok nézve az Ultraroyalistákkal láttatik osztózó értelemben lenni, az Ultraliberális írók által hevesen vagdaltatik, melyre ezeknek, ha bár igen meszsze üzik is, van valami okok, valami igasságok. Ezek nagyon távol vannak attól, hogy azoknak tselekedeteiket jóvá hagynák; 's azokat menteni akarnák, kik a' Király' megöletetésére voksoltak. Ezek tudniillik, kik a' Minister Deserre okoskodását, hibáztatják) csak azt erőssítik, hogy ezen kérdésen már véghatározást tett a' Constituzió; következéséppen semmi tisztikaroknak nints többé jussok arra, hogy valamelly változást tegyenek rajta. A' Constituzió tudni illik nyilvánssággal tilalmazza azt, hogy a' Votizálók a' magok Votumjaikért számadásra vonattathassanak. Hogyan eshetik tehát, hogy ezen Frantziákra a' magok votumaikért számkivetésbe való küldtetés határozottatott? Mivel lehet az 1815-dik esztendő-beli Törvényhozó gyűlést menteni azért, hogy ezen törvént jóvallotta, 's ennek megerőssítésére a' Királyt' mintegy kényszerítette? Azt mondják ugyan erre az 1815-dik esztendő-beli kamara' pártfogója, hogy az ő határozások csak azokat illette, kik a' Bonaparte' Constituziójának Toldalékaktáját aláírtak 's ő tőlle az ő Száz-napi Országlása alatt hivatalokat fogadtak-el. De, hisze' azoknak száma, kik ezen Aktát aláírták, milliókra tett;

és sok ezren válottak tölle hivatalokat, kü-
lömben fejtettségre kellett volna jutni
az Országnek! Mire való tehát az oly
emberek ellen így keménykedni, kikről
nem tudatik, hogy a' Bonaparte' vissza-
jövetelében munkások lettek volna? Ezek
azok a' principiumok, mellyek a' Deserre
Ur' systemája ellen felhordatnak, a' nél-
kül, hogy azokat, kik ellene így beszél-
nek, azzal lehetne vádolni, hogy a' revo-
luczió undokságait vagy a' Király' meg-
ölettetésére való votizálást helybe hagy-
nák, mint az Ultraroyalisták közzül né-
mellyek tselekedtek. Ezen dolog nyoltz
napoktól fogva nagyon foglalatatoskodtatja
a' közönséges figyelmettséget, és, hogy
a' Ministerek se' mind érthettek egygyet
Deserre Urral, abból hozzák ki, hogy
magok a' Ministeri részen lévő irók ezen
Minister Ur által a' Követek' kamarájában
kimondatott *Sohát* (az az, hogy a' Szám-
kivettetteknek egy része *soha* vissza nem
hivattathatik) nagyon megkritizálták. Ma-
gok a' Számkivettettek' pártfogói se' ki-
vánták, hogy a' törvényhozó egyéb hatá-
rozást tegyen, hanem csak, hogy útasit-
sa az ügyeket jóvallásképpen a' Ministe-
rek' Tanátsa' elejébe. Ebben tehát ezen
Tanáts maga önként telyesíti azt a' mi
kivántatott, midőn kimutatja, hogy nem
ézelzása, hogy a' Számkivettettek örökre
kimaradjanak, hanem inkább, hogy a'
Király' hegyelme, mint az idő és kör-
nyüállások megengedni fogják, reájok
is kiterjesztethessék. Ezzel a' ézelzással
a' Liberálisok meg vannak elégedve: csak
az Ultraroyalisták ellenzik, 's vádolják
őket gyengeséggel azért, hogy a' Deserre
Ur', mint Ministertársok' jóvallásától
eltávoznak, 's ellenzőjinek plánumát kö-
vetik.

Déli Amerika.

A' Spanyolok' itt folyó dolgaikról
ilyen tudósítást találunk a' Londoni le-
velekben:

A' Kurir nem tartja hitelesnek azt a'
közlelébről elő fordult *Madridi* hírt, hogy
oda a' Buenos - Ayresi Respublikától oly
ajánlás érkezett volna, hogy a' Pláta kör-
ül fekvő tartományok arra ajánlanák ma-
gokat, hogy az anya Országhoz ismét
viszsa térni akarnak. Azt mondja a' ne-
vezett Ujság, hogy azon tudósításokban,
mellyek hozzá a' Pláta mellől érkeztek,
semmi efféléről való emlékezet nem té-
tetik.

Ugyan ezen Ujság azt a' fontos cik-
kelyt közli az Északi Amerikai Ujságleve-
lekből Sz. Tamás szigetéről, Mártzius'
30-dikáról, hogy a' Panamai Spanyol
Kormányozó a' Karthagénaihoz küldvén,
ettől nagy sürgetéssel kéri a' segedel-
met, oly okon, hogy a' Patrioták Chi-
liből Lima-hoz evezvén, ravasz mester-
ség által a' Callaói kikötőhelyet 's
azután magát Lima városát is elfoglal-
ták volna, 's már most onnét Panamát
fenyegetnék. Az a' mesterség, mellyel
mondatik, hogy a' Patrioták ezeket tse-
lekedtek volna, abban állott, hogy úgy
jelentek ott meg, mint ha az Európából
várt hajós sereg érkezett volna meg oda:
hanem ezen tudósítást se' tartja a' Kurir
hitelre méltónak, minthogy a' napok'
számát, mellyeken mondatik, hogy a'
dolgok történtek, egymással ellenkezni
látja.

A' *Morning Chronicle* is közöl Tri-
nidad szigetéről egy levelet, a' melly on-
nét Aprilis' 7-dikén indult volna, de er-
ről is a' mondatik; hogy még nagyon
szükséges neki a' megvalóságosulás. A'
levél foglalatja azonközben ez: A' Királyi
seregek' vezére *Morillo* San-Fernando
várára reá ütvén, de azt meg nem vehetvén,
's az után a' maga tanyájában Cumana
mellét a' Patrioták által ő maga támo-
datván meg, 2000 embert vesztett. Az
Anglusok Decemberben már megérkeztek
volt a' Patriotákhoz, hanem pénz nem

lérén, még ezen tsatákra nem állottak volt ki. *Brion* a' tengeri vezérséget elhagyván, a' mondatik felölle, hogy ezen túl a' szárazon akar szolgálni, 's a' hajós sereg' vezérlését *Joly* nevű Admirálisra bízta, a' ki ekkor *Cumanának* a' tenger felől való bezárásában foglalatostkodott. *Oberster English* egyenesen *Caraccasra*, a' fő városra, akart reá útni. *Morillo*, midőn látta volna, hogy az Európából várt segítség telyességgel nem érkezik, azt a' nagy gondolatlanságot követto-el, hogy a' Szeretsenket verbuálta-fel 's ezekkel számosította armádáját: de a' kik, mihelyest *Morillo* 150,000 Dollárokból álló summát köztök kiosztott, tölle azonnal mind elszökdöstek.

A' *Venezuelai Congressus* a' Patrióták' fő városában *Angosturában* organizálta magát. *Bolívar* Elölülő. Generális *Zea* Vice-elölülő. Polgár *Rosejo* a' Képviseelő-kamara' Elölülője. *Urdenoja* Belső Minister, *Mendez* hadimínister, *Palacio* külső dolgokra ügyelő Minister. Ezen utolsó tudósította a' Londonban lévő *Venezuelai Biztost* az Országlásnak ezen új elintéztetéséről. Egy megbotsátási (*Amnestialó*) törvény is munkába vétetett, valamint szintén *Uj-Grenadának* *Venezuelával* való összeszesztatolítása is. *Casenarának* (*Uj-Grenada* egygyik tartományának) követei már henn ülnek és votizáló just gyakorolnak a' Congressusban.

*Lord Cochran*e, a' *Talcahuanói* kikötőhelybe 6 Spanyolhajót beszoritván, ott örzi őket. Ezen hajók *Lima* felé eveztek fegyveres néppel.

Mac-Gregor egy ideig *Jamaiká-*ban tartózkodván, onnét való elevezése előtt ily nyilatkozatást intézett az otla-

kó kereskedőkhöz: — „Minthogy én a' Spanyolok ellen való hadi munkát a' *Meksikói* öbőiben el akarom kezdeni, és azt, hogy ezen szigeteknek a' *Meksikói* tartományokkal mitsoda összeszöttetődése légyen, következőképpen, hogy az én hadi munkám a' *Jamaikai* kereskedőkben mitsoda indulatot gerjeszzen-fel — minthogy mondom én mind ezeket tudom: tehát sietek tudotokra adni, hogy a' ti jószágaitok, mihelyest *Anglus* tulajdonnak lenni megmutattatnak, telyességgel bántatni nem fognak. Én azzal a' mi az *Anglusoké*, egyátaljában nem fogok úgy bánni, mint a' ragadozástszomjúzó *Morillo* tselekedett, midőn *Uj-Grenadába* belépett: hanem inkább arra kötelezem magamat, hogy néktek mindenekben igazságot tesztek 's néktek útát módot mutatok arra, hogy tőkepenzeiteket a' *Meksikói* tartományokból minden baj nélkül kihozhassátok. — „*Mac-Gregor*.

A' *Buenos-Ayresi* legújabb levelek szerént ezen városban nagy összeszövetkezés támadott vala azeránt, hogy a' *Portugallusok* ellen had indittassék, *Artigással* ellenben békessé köttetessék. — *Montevideo*ban is összeszesztívés támadott vala a' *Portugallusok* ellen, de felfedetett, melynek főbb gerjesztője *Robert* nevű, *Bonaparte* idejébéli *Frantzia* *Al-Prefektus* volt. Vélle egygyütt több *Frantziák* elfogattattak. Más nevezetes emberek is kérdőre vonattattak, de nem fogattattak-el, minthogy semmi ki nem jött ellenek, melyből azt lehetett volna kihozni, hogy az összeszesztívés' részesei legyenek. Ilyenek, *Bonpland* a' *Humboldt* *Sándor* Ur volt útas társa, *Generális Fressinet*, és mások.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Jun. 8-dikán 248 $\frac{1}{2}$ — 9-dikén 248 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é t s.

Nápolyból Május' 27-dikéig terjednek a' legújabb tudósítások. Császár és Császárné ő Felségek, a' Cs. Felséges családnak minden ott lévő tagjaival egyetemben kivánt jó egészségben voltak.

Császár és Király ő Felsége helyb hagyni méltóztatott, hogy a' Státus' számtartási tudománya' Pesti Universitásnál lévő Professorának *Szurka József* Urnak, kinek a' Számtartási tudományról Tanító könyve a' jutalomnyerésre bejött öt irások között legjobbnak lenni megemertelezt, az 1812-tőben Jan. 8-dikán meghatározott s azon esztendő Aprilisének 17-dikén kihirdettetett, 2000 V. Cz. Forintokból álló jutalom, kiadattassék.

* * *

A' Császári Királyi Egyesült Kancelária kinyilatkoztatta a' Bétsi egyesült Protestans Consistoriumnak: hogy ő Cs. Kir. Apost. Felsége, méltóztatott a' tisztelt Udvari Kantzellária által ő Felsége eleibe terjesztett és Consistorialis Tanácsos Glatz Jákob által Bétsben Geroldnál kiadott Reformátzió harmadik Százados Öröm Innepeinek előadását az Austriai Cs. K. Statusokban; úgy a' Consistorialis Tanácsos Glatz által végbe vitt Jubileumi predikátzióknak gyűjteményét is, kegyelmesen elfogadni, és az exemplároknak vissza tartóztatásukkal azokat, felséges figyelmére méltóknak tartani.

* *

Az Ujságleveleket illető Jelenítés. — A' Bétsben lévő Cs. K. Fő Postahivatal, egy közre bocsátott Hirdetés által jelenti, hogy, mivel a' Bétsből expedáltatni szokott, s az esztendőnek első hat hónapjai alatt járt Ujságleveleknek társájkon semmi változás nem esett: tehát az Olvasó Urak rendelkezéseiket az esztendőnek hátra lévő hat hónapjaira ehez képest megtenni ne terheltessenek. —

A' Fő Postahivatalnak ezen jelentéséből a' M. Kurir' írójai is okot vettek arra, hogy magokat tisztelt Olvasóiknak nemzeti buzgó pártfogásokba továbbra is ajánlják, s szentül megígérjék, hogy mindennel, a' mi tőlök kitélik, hasonló buzgósággal és szorgalmatossággal szolgálni készek lesznek. — A' M. Kurirért a' jövő 6 hónapokra is 14 forintok kivántatnak, mellyeket a' sokszor megmagyarázott úton s módokon lehet felküldeni.

Felséges Urunknak ezen kegyelmes helyben-hagyásán kívül, négy Koronás Fők és Hatalmasságok nyilatkoztatták ki a' maga sok rendbéli épületes és erköltsere s Vallásra buzdító munkáiról, úgy a' nevelés körül és szép hivatalaiban szerzett nevezetes érdemeiről esmeretes nagy tudományu és derék Consistorialis Tanácsos Glatz Jákob Úrnak, ezen harmadik Százados Innepe tartását tárgyazó munkáival való nagy megelégedéseket, u. m. a' Pruszsus Király ő Felsége, egy szép és drága arany pixisnek ajándékozásával; a' Wártembergi és Dániai Királyok, úgy a' Bavariai Királyné ő Felsége is, egy egy kötelező kegyelmes irások által; a' Bavariai Királyné ő Felsége Julius 6-kán 1818. ezekkel a' nevezetes szavakkal írván Glatz Úrhoz:

„Szívesen köszönöm Glatz Consistorialis Tanácsos Úrnak a' Reformátzió Jubileuma leírását. Minél fontosabb azon történet magában, annál nevezetesebb valóban annak leírása, miképpen innepeltetett meg az, egy oly nagy Birodalomban, s gyönyörködve szemlélhetni a' megvilágosodásnak s Keresztyén Türedelmének előmentét azon szabad Lélekekben, melly ezen Inneplésnek most inkább kedvezett mind az elmult Századokban. Bizonyossá tévén a' Consist. Tanácsos Urat a' felől, hogy mindenkor nagyra bicskulom személyét, vagyok jó indulattal.“

Karolina.